N°. 162. 1836.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws-Blad.

Zaturdag 9 Julij.

PROVINCIE NOORD-BRABAND.

AANBESTEDING.

Op Donderdag den 14den Julij 1836, des voormiddags ten *tien ure*, zal, onder nadere approbatie van de Gedeputeerde Staten, door den Gouverneur der Provincie *Noord-Braband*, of bij deszelfs absentie, door een der Leden van gemeld Collegie, en in bijzijn van den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in de gemelde Provincie, ten *Raadhuize* der gemeente van *Zevenbergen* worden aanbesteed:

Het BEZANDEN en gedeeltelijk BESTRATEN en VERBETEREN der COMMUNICATIE van de *Willemstad en Fijnaart*, door de *Klundert*, over *Zevenbergen* naar den grooten weg tusschen *Breda* en den *Moerdijk*, aan de drie *Hoefijzers*, en zulks in *vier afzonderlijke Perceelen*, met de vereischte leverancien.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod.

Het Bestek, op hetwelk het bovengemelde Werk zal worden aanbesteed, zal, boven en behalve aan het Lokaal van het *Gouvernement te 's Hertogenbosch*, ter lezing liggen te Dordrecht in Bellevue; te Papendrecht in het Regthuis; te Sliedrecht in de *Zwaan*; te Hardinxveld in de drie Snoeken; te Gorinchem in de Beurs; te Woudrichem bij *Havelaar*; te Sleeuwijk bij de wed. *van 't Zand*; te Werkendam in de *Zwaan*, bij *Bretag*, te Raamsdonk bij den Opzigter van den Waterstaat *P. Versimmen*, en in het huis den Dijl bij *W. Knaap*; te Prinsenhage in den Posthoorn; te Breda in de Kroon en in het Zeeuwsche Koffijhuis; te Klundert in de Stads Herberg; te Zevenbergen bij *H. van der Put*; te Moerdijk bij *van Lommel*; te Etten in de Zwaan; te Roozendaal bij *J. Kuijpers*, in den Roskam; te Willemstad in de Oranje-Societeit; te Steenbergen bij *A. Duijvelaar* en *van Meel*; te Dinteloord bij *Klerks*; te Bergen-op-Zoom bij *J. de Bruijn* en *van Dam* en te 's Hertogenbosch in het Nederlandsch-, Antwerpsch- en Stads Koffijhuis, mitsgaders in de Logementen de Gouden Leeuw en het Keizershof.

Zullende vier dagen vóór de Aanbesteding de vereischte aanwijzing in loco worden gedaan, en intusschen de noodige informatien te bekomen zijn, zoo bij den Hoofd-Ingenieur E. DE KRUIJFF, *te* 's Hertogenbosch, *als bij den Ingenieur* A. DE GEUS, *te* Breda.

De Gouverneur der Provincie Noord-Braband,

VAN DEN BOGAERDE.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *BREDA*, brengen bij deze op verzoek van Z. Exc. den Heere Generaal der Infanterie, Opperbevelhebber dezer Vesting, ter kennisse der Ingezetenen en verdere daarbij belanghebbenden, dat de Praktische Artillerie-Exercitien, welke door de alhier in bezetting zijnde Artilleristen moeten worden gehouden, op *Dingsdag* den 12den aanstaande op de *Oosterhoutsche Heide*, eenen aanvang zullen nemen, en er aldaar dagelijks met geschut zal worden gevuurd, op dezelfde plaats, alwaar zulks vroeger tot oefening van de Kadetten der Koninklijke Militaire Akademie plaats had, namelijk van iets voorwaarts den zoogenaamden *Galgenberg* in de rigting van *Dongen*. Met aanmaning op een iegelijk om daarop te attenderen, ten einde ongelukken te voorkomen.

BREDA, den 7den Julij 1836.

D E R O Y, Vt.

Ter ordonnantie van dezelven,

De Secretaris der Stad,

H. W. S C H A U I K E S.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

Heden (7 *Julij*) waren de fondsen te Antwerpen genoteerd: Belg. 101⅞ ¾; O. Metal. 104; Sp. Ardoin, 42, 41½; Passieve 1834, 12¼; Uitgest. 14⅞; Nap. renten 95; B. Tavelinde 64; Sicil. 84½; Rom. L. 102¼; Id. te Antw. 101⅞; Braz. 67¾. Wisselkoers op Amsterdam en Rotterdam ⅛ pCt. kort zigt.

De Londensche dagbladen van den 4den melden volstrekt niets belangrijks. Men had tijdingen uit Lissabon van den 19den Junij, volgens welke Prins *Ferdinand* zich den 21sten met een talrijk gevolg, over zee naar Oporto zou begeven.

— Ter beurze waren genoteerd: 3 pCt. geconsol. 93; Portugal 52¼; Spanje 41⅞; Holl. W. S. 56⅞.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 5den Julij.

De Kamer der Pairs houdt zich heden met het budget bezig. Men is andermaal op de bedenking teruggekomen, dat deze beraadslaging nutteloos was, zoodra de afgevaardigden zich van hunnen post verwijderen en dus alle veranderingen in de wet onmogelijk maken. De minister van financien heeft getracht de kamer deswegens gerust te stellen door te verklaren dat het gouvernement, indien zij eenig amendement mogt aannemen, gewis de kamer van afgevaardigden weder bijeen zou roepen, en hij niet twijfelde dat deze aan die uitnoodiging zou beantwoorden. In weerwil van dit alles, en ofschoon het niet aan allerlei aanmerkingen vooral over het budget van uitgaven ontbroken heeft, houdt men zich echter overtuigd dat de beide ontwerpen ongewijzigd zullen worden goedgekeurd.

De hertogen *van Orleans* en *Nemours* zijn dezen morgen te Neuilly aangekomen, hebben zich vervolgens naar de hoofdstad begeven, en zijn om vijf uren teruggekeerd.

Men wil dat de openbare debatten in de zaak van *Alibeau* tot vrijdag zijn verschoven, en dat hij steeds in de gevangenis even bedaard blijft verklaren, dat hij voor zijne misdaad geene verschooning behoeft, dat dezelve hem niet berouwt.

— Men heeft bijzondere berigten uit Algiers die steeds bevestigen, dat het besluit der kamer om in de kosten der bezetting te blijven voorzien, aldaar eenen zeer gunstigen indruk heeft gemaakt en het vertrouwen meer opgewekt. Overigens was er niets belangrijks voorgevallen.

— De Madridsche dagbladen van den 27sten Junij houden zich hoofdzakelijk met de aanstaande verkiezingen bezig, waaraan het gouvernement zoo veel gewigt hecht, dat de burgerlijke gouverneur der hoofdstad aan de kiezers eene toespraak heeft gerigt, waarin onder anderen voorkomt dat het thans eene heilige pligt is bij de verkiezingen op te komen, wijl van de aanstaande vergadering der cortes het lot van den staat zal afhangen, en wijl goede keuzen een einde kunnen maken aan zoo vele opofferingen en zoo veel bloedvergieten, als reeds heeft plaats gehad om de rust en orde te herstellen.

Als kandidaten zouden zich te Madrid hebben opgedaan de HH. *de Mendizabal*, *Arguilles*, *Olozaga*, *Abadez*, *Calderon de la Barca* en *Cantero*.

Naar de vermoedelijke verhouding der partijen berekende men, dat het tegenwoordig ministerie van de 250 leden waaruit de kamer van afgevaardigden is zamengesteld, doorgaans 160 à 180 voor zich zoude hebben.

Eindelijk liep te Madrid het gerucht dat de heer *Remiso*, die thans het beheer der financien ad interim voert, waarschijnlijk tot minister zou benoemd worden.

Men vleide zich nog altijd dat de nieuw ontworpen operatien in de noordelijke provincien eene goede uitkomst zouden hebben, hetgeen des te meer wenschlijk was, omdat de karlisten zich in Arragon en Valencia meer en meer uitbreiden. Volgens bijzondere berigten van de grenzen zoude dit laatste te meer waar zijn, dat don *Carlos* thans ernstig er aan dacht, om het tooneel van den oorlog naar genoemde gewesten en naar Asturie over te brengen.

— Ten aanzien van de expeditie die reeds werkelijk naar Asturie werd gezonden, schijnt het zich te bevestigen, dat dezelve voor de overmagt des vijands, die in twee kolonnes van Santander en Vittoria uitgezonden, haar te gemoet trok, is terug geweken.

— Heden (5 *Julij*) waren de fondsen genoteerd: 5 pCt. 108,70; 3 pCt. 80,60; Nap. rent. 100,75; Spanje 41¾; Uitgest. 14¼; Passieve 17¾; Rom. L. 103⅞.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 8sten Julij.

Gepasseerde Dingsdag, is de vergadering der provinciale Staten van dit gewest geopend, en zijn aan de leden het verslag van den toestand der provincie, over het afgeloopene jaar, aangeboden. Heden zijn de heeren jhr. mr. *P. A. van Meeuwen* en *A. J. Ingenhousz*, welke dit jaar als leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal moesten aftreden, op nieuw als zoodanig benoemd; zijnde de vergadering daarna gescheiden.

De Staten van Holland hebben, in hunne vergadering van gisteren, al de aftredende leden der Tweede Kamer van de Staten-Generaal herkozen, namelijk, de heeren mr. *W. J. Junius van Hemert*, *J. J. H. van Wickevoort Crommelin*, mr. *D. Hooft*, *F. G. W. Druyvestein*, *H.* baron *Collot d'Escury van Heinenoord*, jhr. *D. Hooft*, en jhr *O. Repelaer van Molenaarsgraaf*.

Door gemelde Staten zijn, in dezelfde vergadering, in vervanging van wijlen de heeren *C. Seleil* en *J. P. Hooft van Woensel*, tot Gedeputeerde Staten van Noord-Holland gekozen, de heeren jhr. *F. van de Poll* en mr. *C. Sandenberg Matthiessen van Poelien en Nolmerdam*.

— De staatsraad, gouverneur van Zuid-Holland heeft, naar aanleiding van een door de eerste klasse van het Koninklijk Nederlandsch instituut aan het gouvernement gedaan voorstel, bij circulaire van den 15den Junij ll. burgemeester en wethouders der steden, en burgemeester en assessoren ten platten lande, met voorkennis van Z. M., opgewekt en aangemoedigd om het loffelijk voorbeeld van sommige steden te volgen, en hunne torens en hooge gebouwen door het doelmatig stellen van bliksemafleiders te beschermen tegen zulke rampen, als voor eenigen tijd de torens

van Groningen, Arum, Grol en Huissen hebben getroffen. Bij deze circulaire is gevoegd een zeker vertoog, door den hoogleeraar *G. Moll*, in genoemde klasse, op den 12den Februarij dezes jaars gelezen, hebbende tot opschrift: *over afleiders en het onweder*, in welk vertoog nader het nut der afleiders bewezen wordt.

— Laatstleden Dingsdag middag is het eskader, onder den schout-bij-nacht *Ziervogel*, voor den wal geweest, en heeft in het gezigt van Scheveningen eenige manoeuvres verrigt.

— Den 4den dezer is uit de Noordzee te Hellevoetsluis aangekomen Zr. Ms. transportschip *Willem Frederik Hendrik*.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 4den Julij.

Den 30sten der vorige maand is Z. M. de Koning van Beijeren komende van Munchen, door Augsburg gereisd, en heeft dienzelfden dag, na al het merkwaardige der stad bezigtigd te hebben, de reis naar Bruckenau voortgezet.

— Uit Munchen schrijft men van den 2den dezer, dat aldaar reeds eenige der afgevaardigden van de Staten, die tot het Pruisisch tolverbond behooren, zijn aangekomen, om over de gemeenschappelijke handelsbelangen, en bepaaldelijk ook over de invoering van een gelijkvormig stelsel van maten en gewigten te beraadslagen.

— De jongste berigten uit Weenen van den 28sten vermelden dat aldaar op nieuw de cholera is uitgebroken, en vrij veel slagtoffers maakt. Ook te Milaan en in andere plaatsen van het Lombardisch Venetiaansche rijk vertoont zich sints eenen geruimen tijd dezelfde siekte.

— Bijzondere berigten uit Konstantinopel van den 14den Junij vermelden, dat het verschil tusschen Lord *Ponsomby* en de Porte steeds even voort te duren, en waarschijnlijk niet zoude beslist worden, voor dat de eerste van zijn gouvernement nadere instructien heeft ontvangen. Uit Bosnie had men de tijding ontvangen dat deze geheele provincie in opstand was, en dat een groot gedeelte der Grieksche bevolking in Servien eene schuilplaats zocht, waar zij door Vorst *Milosch* met menschlievendheid worden ontvangen.

Blijkens het dagblad van Odessa van 5 junij, was aldaar de Russische oorlogsbrik *Ulysses* aangekomen met een gedeelte der oorlogsschatting, die de Porte volgens het laatste verdrag nog aan Rusland moest betalen.

— Te Weenen waren den 28sten genoteerd: Metall. 5 pCt. 103⅝; 3 pCt. 75¼; Bankactien 1376.

ENGELAND.

LONDEN, den 5den Julij.

Laatstleden vrijdag hebben HH. KK. HH. de Prins *van Oranje* en Hoogstdeszelfs beide Zonen een groot diner bij H. K. H. de hertogin *van Kent* bijgewoond.

In de zitting van het Hoogerhuis van gisteren, heeft lord *Londonderry* te kennen gegeven, dat hij zijn aangekondigd voorstel omtrent den burgeroorlog in Spanje, dien avond niet te berde zou brengen, omdat zijn vriend, de hertog *van Wellington*, wiens oordeel over al wat Spanje betref, van zoo veel gewigt was, door ongesteldheid belet werd, de vergadering bij te wonen. Hij kon echter in het belang des vaderlands den wensch niet onderdrukken, dat het ministerie aan de dubbelzinnige en onedele rol, die het thans aan de Britsche zee- en landmagt in Spanje liet spelen een spoedig eind mogt maken. Zoo als de zaken thans stonden kon de bevelhebber der Britsche scheepsmagt op de kust van Biscaye, lord *John Hay*, indien hij bij ongeluk in handen der karlisten mogt vallen, dadelijk daarop als een gemeen misdadiger worden doodgeschoten. Het kabinetslid, graaf *Minto*, bepaalde zich tot het antwoord, dat de hulp, die de Britsche zee- en landmagt aan de Koningin van Spanje verleende, een gevolg was van het viervoudig verbond. De minister zeide tevens, dat er alle hoop was, dat de generaal *Evans* (van wiens terugkeer naar Engeland met zijn geheele legioen steeds veel gesproken wordt) in zijnen met zoo veel dapperheid gevoerden strijd zou volharden.

In het Lagerhuis is den 3den, bij gelegenheid der behandeling in comité van de wet over de Iersche tienden, door lord *Mahon* voorgesteld, om uit die wet de artikelen te ligten, volgens welke het overschot der inkomsten van de Protestantsche kerk in Ierland, tot verbetering van de godsdienstige en zedelijke opvoeding der gezamenlijke bewoners van dat eiland (en dus ook van de Roomsch-Katholijken) zoude worden besteed. Dit voorstel werd door de leden der behoudende partij, en vooral ook door lord *Stanley*, met kracht ondersteund. Zij beweerden op nieuw, dat *O'Connell* en zijne partij zoo sterk op het inlasschen dezer bepaling aandrongen, omdat daardoor aan de geheele Protestantsche kerk in Ierland een gevoelige stoot zou gegeven en de eerste stap gedaan zou worden tot eene toeëigening van de goederen dier kerk door de Roomsch-Katholijken. Lord *Stanley* trachtte deze geheime bedoeling integendeel te bewijzen uit sommige plaatsen der door *O'Connell* openbaar gemaakte brieven. Was het slechts om het erlangen van gelden voor de verbetering van het onderwijs in Ierland te doen, dan kon men immers eene toelage daarvoor uit 's rijks schatkist vragen, en niemand in het Parlement zou die weigeren. Maar men had, zoo als lord *Stanley* zeide, veel uitgestrekter bedoelingen; de Roomsch-Katholijke kerk moest, omdat de meerderheid der Ieren daartoe behoorde, de heerschende kerk van Ierland worden; degenen, die thans voor de wet stemden, bedachten niet, dat vroeg of laat op denzelfden grond eene andere verdeeling der eigendommen in Ierland, die voor verre het grootste gedeelte aan Protestanten, en dus aan de minderheid toebehoorden, zou worden gevraagd; toegevendheid op het eene punt zou dus steeds tot het voortbrengen van nieuwe eischen leiden, en de ministers zouden welligt, even als thans, tegen hunnen wil gedwongen worden om die te ondersteunen. Op dit laatste gezegde vatte de minister *Russell* vuur, die er iets beleedigends in vond, dat lord *Stanley* de ministers beschuldigde van maatregelen te ondersteunen, die zij niet goedkeurden. Ook werd de heer *O'Connell* door den voorzitter tot de orde geroepen, omdat hij aan lord *Stanley*, gedurende diens rede toegevoegd had, dat hij onwaarheden vertelde. Van de zijde des ministers werd de handhaving der artikelen verdedigd, op grond, dat merkelijk, na eene goede verdeeling van de inkomsten der gevestigde kerk in Ierland, daarvan jaarlijks 50 of 60,000 p. sterlings zouden overschieten, en dat het tot bevrediging der zes en een half millioen Katholijke bewoners van Ierland hoogst wenschelijk was, om hun deze som toe te staan. De heer *Sheil* herinnerde bij die gelegenheid, dat de bevordering van *vrede op aarde* het hoofddoel van ieder echt christen, onverschillig of hij Roomsch of Protestantsch ware, zijn moest. Eindelijk werd tot de stemming overgegaan en het voorstel van lord *Mahon* met 290 tegen 264 stemmen verworpen. De meerderheid voor de ministers bedroeg dus slechts 26 stemmen. Het is dan ook waarschijnlijk, dat de thans weder aangenomene bepaling de bekrachtiging van het Huis der lords niet verwerven zal. De heer *O'Connell* heeft zelf reeds van deze verwachting gesproken, en bij die gelegenheid weder met beroeringen in Ierland gedreigd.

— De hertog *van Wellington* bevindt zich veel beter, en men vleit zich, dat hij eerlang van zijnen val van het paard geheel zal hersteld zijn.

— Het onlangs omvergeworpen standbeeld van [illegible] te Dublin, is thans weder op kosten van de regering [illegible] en den 1sten julij (den verjaardag van den slag aan de [illegible]) ontdekt.

— In het vierendeel jaars, dat heden eindigt, is de opbrengst van alle takken van 's Rijks inkomsten, aanzienlijk vermeerderd; de opbrengst der thee is bijzonder veel hooger geweest.

— De *Courier* gaat voort, met hevig tegen den Spaanschen generaal *Cordova* en het Spaansche bewind uit te varen. De terugkomst van dien generaal bij het leger te baat nemende, zegt de *Courier*, onder anderen: » Hoe hij in staat geweest is te Madrid, bij de Koningin, bij de regering, en zoowel bij den Britschen minister, zijn gezag te handhaven, kunnen wij niet verklaren. Wij weten uit de echtste bronnen, dat hij, niet langen tijd geleden, een stellige Carlist was, en het is geheel onbegrijpelijk, hoe aan zulk een' man, na al de gelegenheden, welke hij heeft laten voorbijgaan, en na zijn verraderlijk gedrag met den generaal *Evans* en zijn dapper klein leger, het kommandement zal toebetrouwd worden over het eenige leger, dat in staat is zich met de karlistische benden te meten.

» Te zelfder tijd worden de bevelhebber der Britsche troepen en zijne strijdmakkers op eene onwaardige wijs door de koningin en het Spaansche leger, door *Cordova*, door den Spaanschen minister van marine, en door den Spaanschen vlootvoogd behandeld. Alle brieven, welke wij uit het leger ontvangen, bevestigen, dat deze de tegenwoordige staat van zaken is, en wij herhalen, dat het stellige voornemen van den generaal *Evans* is, indien er langer aan zijne [illegible] naar zijn land terug te keeren. » De *Courier* moest intusschen weten, dat er van het Britsche [illegible] ten voordeele van den generaal *Evans* en zijn korps bij het Spaansche bewind zijn gedaan.

— Heden stonden de 3 pCt. con. 92⅝; Nederl. 2½ pCt. 56⅛; dito 5 pCt. 102⅞; Spanje (1834), 41⅞.

MEENINGEN.

Nog geen volle zes jaren geleden viel de Julij-omwenteling voor; die omwenteling die den Poolschen opstand even als den Belgischen door haren invloed bewerkte; en reeds na zoo korten tijd, berouwt men zich over den invloed op het ongelukkige Polen, dat men heeft opgezet en niet kon bijstaan; en men is verlegen met dat Belgie, 't welk men niet kan inlijven en moeijelijk kan laten bestaan zoo als gelijk het nu in wezen is. In Belgie verwenscht men den

opstand, omdat zij de industrie gefnuikt heeft, gedrukt als zij is door den toevoer van Engelsche koopwaren; verwenscht wordt zij, omdat het revolutionaire volkje in Belgie gedwarsboomd wordt door de katholijke partij, welke soortgelijke vrijheid als het verlangde niet begeert, en door de geënrégimenteerde Fransche officieren wordt gebreideld en in toom gehouden. Al gebeurt het dat een Belgisch officier zich daarover gekrenkt voelt; Frankrijk is dáár, 't welk zijne voedsterzonen toeroept: *Stel U te weer en kwijt U dapper tegen de aanmatigingen der Belgische officieren.* Wien heugt de tijd nog niet, toen men de onderscheiding van Hollandsch en Belgisch niet kende, maar de Nederlandsche officier vereerd werd door den buitenlander? Maar die tijden zijn voorbij; en sedert aan den tiendaagschen veldtogt deszelfs heilrijkste gevolgen zijn besnoeid, kan men redelijkerwijze geene vereeniging van Hollanders en Belgen meer onder den naam van Nederlanders wenschelijk of denkbaar achten. Maar als wij het lot gadeslaan van het ongelukkige Polen, 't welk herhaalde malen verdeeld en door het oorlogsregt te niet gedaan is, dan moet men zich tot rouw gestemd voelen, als men nagaat, wat dat door sommigen grootmoedig geheetene, door anderen als ondankbaar en vermetel beoordeelde Polen al geleden heeft in den laatsten tijd. Het is niet genoeg, dat Rusland het tegen hetzelve opgestane volk heeft aangegrepen en ten onder gebragt, en dat scherpe plakkaten het vernieuwen van den opstand trachten te verhoeden; altijd woedt de geest van opstand door het verarmde land rond; overal draagt de tweedragt haren brandfakkel; zij wordt niet ontmoedigd, waar zij bedwongen wordt, en steekt telken male met vernieuwde razernij het hoofd op, om het even, of het volk daarbij verloren ga dan niet; het doel dat bereikt moet worden is vernietiging van de bestaande orde van zaken. Uitgewekenen, die, na hun vaderland te hebben ten offer gebragt aan hunne eerzuchtige plannen, aan hunne hersenschimmige begrippen van een nieuw koningrijk Polen, en stroomen bloeds te hebben laten vloeijen tot zoo mogelijke verwezenlijking van naar den aard der zaken bijna onmogelijke zaken; uitgewekenen, die den arm der geregtigheid zijn ontvlugt, om op vreemden bodem gastvrijheid en ondersteuning te zoeken, vernieuwen bij voortduring hunne misdadige oogmerken, om den door den Prins van Warschau uitgemaakten strijd te verlevendigen. Daartoe worden noch oproerige geschriften, noch zinnebeeldige voorstellingen gespaard; zij worden zelfs in ruime mate van uit de wereldstad Parijs het voormalige Poolsche koningrijk ingevoerd. Zijn dat vaderlanders, die zóó handelen? Zullen zij het land redden, als het vuur wederom is aangestoken? Zullen zij eene zaak verdedigen, die zij vroeger hebben verloren zonder eenig waarschijnlijk uitzigt op behoud? Europa heeft den strijd tusschen Rusland en Polen koelbloedig aangezien, de slooping van het Rijk aangestaard, en de ernsthaftige taal des Russischen keizers aan de Warschausche deputatie niet durven matigen; zelfs Frankrijks dagbladen mogten die groothartige en vasten wil verradende rede gispen, zoo en gelijk als dezelve verminkt was medegedeeld, maar het Bestuur zelf wist te goed hoe het op eigen bodem handelde, zelfs al had het niet vooraf gewaarschuwd, om die rede te misprijzen. De straten van Parijs en Lyon rookten nog van het bloed, dat tot handhaving van orde en wet vergoten was geworden. Is Polen dan doof gebleven voor de waarschuwing, op zoo plegtige wijze en op zoo ernstigen toon voorgedragen? Heeft Polen dan geen gevoel gehad voor de weldaden door eenen ALEXANDER aan hetzelve betoond en door NICOLAAS aan hetzelve vernieuwd? Die roekeloozen en ondankbaren! als zij hun vaderland op nieuw tot opstand mogten verlokken, en hetzelve geheel en al in ellende zullen hebben gedompeld; als zij de nu geheeld wordende wonden op nieuw zullen hebben opgereten, en nieuwe wonden zullen geslagen hebben; als aller harten (die zich voor den zachten gloed eener weldadige regering hebben ontsloten voor den overwinnaar, die liefst die overwinning, waartoe hij genoopt werd, wilde doen vergeten, om zich als een liefhebbend en zorgdragend Vorst te doen huldigen,) dan op nieuw zullen gesloten zijn voor alles wat edel en goed is, en vervoerd geworden zijn tot nieuwe deelname aan eene omkeering der bestaande orde van zaken, om eene hersenschim na te jagen; en het land in vlam staande, het volk door jammer en ellende wordt verteerd; – zullen dan die gedienstige uitgewekenen, die zich Vaderlanders bij uitnemendheid heeten, omdat zij noch regt, noch wet, noch rede kennen, noch eerbiedigen; die zelfs de gastvrijheid bij vreemden wagen af te dwingen voor hen rusteloozen en eerzuchtigen; zullen zij dan dat ontredderd Vaderland helpen uit den nood, deszelfs wonden leenigen, deszelfs rampen verminderen, deszelfs ondergang weerhouden kunnen? Neen, dat kunnen zij niet; en echter stoken zij gedurig het tweedragts- en oproervuur aan, zoo in als buiten hun vaderland. Wij loochenen niet, dat niet allen die deel namen aan den gewapenden opstand tegen keizer NICOLAAS misdadigers zouden wezen; veeleer gelooven wij, dat eene menigte, ter goeder trouw en uit verkeerd begrepene vaderlandsliefde, misschien velen misleid door de tooverklanken eener nieuwe leer in het staatkundige zich hebben laten wegslepen door den vloed der revolutionaire beweging; maar verre de meesten daarvan, hebben hunne dwalingen ingezien en zijn teruggekeerd naar hunne haardsteden, en hebben zich gebogen onder het juk van orde en wet; maar zij, die weigerden de wonden te helpen lenigen van het getroffen vaderland, hebben deze door hunne hardnekkige volhouding, om den ingeslagen weg te blijven bewandelen, ofschoon die naar het verderf uitliep, hun vaderland nabij geweest en geholpen? Wat toch vermogt hun dwaas en ijdel pogen, anders dan om de spanning der gemoederen te rekken, de verzoening te beletten, de veten der partijschap te bestendigen, en de welvaart des vaderlands ten offer te brengen aan eigene meeningen, en aan een verstokt en door wrok bezield hart? En deze zouden ware vaderlanders, voorstanders eener waarachtige nationaliteit zijn? Des geenszins. Men zegge niet dat geene enkele edelmoedige stem zich deed hooren in het belang dier soort van uitgewekenen: Voor Polens lot is menige traan gestort; daar is menige verzuchting opgegaan over die stroomen bloeds van een edel en dapper volk; daarom zal een elk juichen, als de vete gesust en het land tot vorige welvaart teruggekeerd is; maar de ongelukkigen die alles hebben verworpen, en nu nog den brand in hun vaderland trachten aan te stoken, die worden thans in Frankrijk zelfs naar waarde beoordeeld; hunne verbanning uit de hoofdstad en de aanwijzing hunner aan tweejarige verwisseling onderhevige verblijfplaats in de binnensteden van dit Rijk, en een naauwlettend toezigt over hen, zijn maatregelen, welke den terugkeer tot de orde en het gebied der wetten duidelijk maken in Frankrijk, waarin geheel Europa berusten zal, en waarover de uitgewekene Polen zich niet hebben te beklagen.

ZINSTORENDE DRUKFEIL.

In het artikel getiteld: *Aanslag op het leven van den koning der Franschen*, staat *abusievelijk* op de 2de kolom regel 17 van boven: » dat, met zelfs het leven eenes konings en de majesteit des konings te vrijwaren tegen schendige aanrandingen; enz. lees: NIET te vrijwaren.

HANDELSLEVEN DER INWONERS TE ROME.

(*Vervolg en slot van No. 152*)

Sedert de oprigting van het Pausdom, is er te Rome geene eigenlijk gezegde burgerlijke maatschappij geweest; dezelve wordt door de geestelijken vertegenwoordigd. Al hetgeen in andere landen onder het gemeentebestuur ressorteert, gaat te Rome de broederschappen aan, welke van zeer ouden oorsprong zijn. Niet alleen begeleiden zij het Heilige Sacrament bij alle gelegenheden, maar zij verdedigen de armen voor de regtbanken, begraven de lijken, welke op openbare wegen gevonden worden, komen de pelgrim te hulp, verzorgen de zieken, huwen arme meisjes uit, vertroosten de gevangenen en vergezellen de veroordeelden tot de strafplaats. Overal in deze, te dikwijls verbasterde, instellingen, vindt men de sporen van die treffende liefde weder, welke de stichting van het Christendom kenmerkt.

Waarin kan de nijverheid van zulk een land bestaan? wat kan deszelfs handel zijn? Deze beide bronnen van welvaart der hedendaagsche volken zijn te Rome bijna geheel uitgeput, en echter is er geene stad in de wereld, alwaar men meer over geld spreekt. De zucht naar winst straalt in de meeste zamenspraken door. Ontmoet men personen uit de lagere klassen, die te zamen praten, zoo spreken zij van *bajocchi*; behooren zij tot den adel, de kerk of de overheid, hoort men de woorden *scudi* en *paoli* in hunne gesprekken weergalmen. Men zoude in Rome voor een *quatrino*, dat de kleinste munt is veel gedaan krijgen; dit wordt ook door het dubbelzinnig spreekwoord: *Deus ubique trinus; hic autem quartrinus*, uitgedrukt.

Eene te groote uitgave van papieren munt en van lage munten veroorzaakte in 1797 een rampzalig bankroet: sedert dit tijdstip heeft het Pauselijk Gouvernement niet anders dan *scudi* gelijk aan Spaansche piasters, halve *scudi*, *testoni*, *paoli-papette*, *paoli-grossie* en *halve grossie* van zilver doen slaan. De *bajocchi*, halve *bajocchi* en *quatrino* zijn van koper. Men heeft onlangs *lecnini*, *doppie*, *mezzedoppie*, *zucchini* en zelfs kleine *quatrino* van goud geslagen. De kunst van muntslaan is in Rome bijzonder vervallen; om zich hiervan te overtuigen, behoeft men slechts de oude munten met de nieuwe te vergelijken, en men zal bespeuren dat de eerste zoowel wegens netheid van uitvoering, als vindingrijke opschriften verre weg de voorkeur verdienen. Men slaat thans geene stukken van drie *paoli* meer. De *paoli* en de *grossi* welke onder *Klemens XIV* geslagen zijn, worden bijna niet meer gezien, omdat dezelve voor eene halve *paoli* het stuk in Toscane worden ontvangen, hetgeen hunne waarde met vijf ten honderd vermeerderd; de innerlijke waarde van de *scudo* of van de piaster is tien *paoli* en die van de *paolo* tien *bajocchi*. De geheele en halve Spaansche piasters zijn er menigvuldig, maar de mindere gedeelten worden niet aangenomen. Dezelve zijn bijna altoos gedoorboord, en de buitenlieden de gewoonte hebbende, geldstukken als reliquien bij zich te dragen, doorboren dezelve, om ze aan den hals te hangen, en hebben men aldus een gedeelte van derzelver waarde. De Russische stukken van vijf *kopeken*, de Beyersche kroon, de Toscaansche dukaat, vertoonen zich dikwijls te Rome, en het volk is gewoon dezelve als landmunt t

beschouwen. Door dezen verwarden omloop van zoo vele munten, doen de bankiers en wisselaars van Rome zeer goede zaken en worden, na door woekerwinst rijk te zijn geworden, veelal Prins, Graaf of Baron.

De ware handel wordt overigens noch door de zeden van het volk dezer stad zelfs genomen; herinneringen, of Gouvernement, begunstigd. De Romein is niet werkzaam; wanneer hij besloten heeft te werken, is het, dat de noodzakelijkheid hem daartoe dwingt, en dan verhengt hij zich reeds in eene toekomstige rust. Hij houdt echter eenen winkel; eenige voorwerpen zijn daar uitgestald; de kooper komt of komt niet, dit schijnt hem onverschillig te zijn; hij bidt zijnen rozenkrans af, ziet de voorbijgangers na, doet zijn middagslaapje, strekt zich uit, fluit, luistert en telt eindelijk 's avonds het weinige geld, dat hij mogt ontvangen hebben na, het heeft hem geene groote moeite gekost, en dat past hem. Kapitalen uit te zetten en zich veel moeite te geven op het vooruitzigt eener onzekere winst, dit denkbeeld zal nimmer in een Romeinsch hoofd opkomen, en daarom vindt men zoo vele winkels te Rome. Eenige dezer winkels kondigen zich door eene luisterrijke uitstalling aan, de apotheken, de lakenwinkels en die van de schoenmakers hebben de pracht hunner uithangborden zeer verheven. Alle de winkels blijven zoo lang mogelijk open.

De nijverheid welke zich in de eetwaren oefent, is de eenige welke winst belooft. Terwijl de boekhandelaren, door de censuur, het tolregt en meer nog door de algemeene onverschilligheid belemmerd, met hunne oude boeken honger lijden, maken de *pizzicarolo*, *friggitori* en *artebianchi* hun fortuin. De *friggitori* heeft het voorregt van te mogen braden, en dien ten gevolge ook zijne geheele nabuurschap te verpesten. Aan den *artebiancha* behoort het debiet van het brood, het meel, de rijst en verdere voorwerpen van dagelijksche behoefte. De *pizzicarolo* staat bijna gelijk met onze fruit-verkooper met dat onderscheid, dat hij ook nog saucijsen, eijeren en boter verkoopt, de groenten echter zijn reeds door drie of vier kanalen gegaan alvorens in handen van den *pizzicarolo* te komen, en de verbruiker verkrijgt dezelve eindelijk niet dan tegen eenen aanzienlijken prijs. De voordeeligste tak van handel is echter de wijn-negotie, welke bijna geheel door Lombardijers wordt gedreven. Er zijn weinige steden in Europa, alwaar men in evenredigheid zoo veel wijn gebruikt als in Rome; de algemeene en bekende vervalsching der dranken verdubbelt de winst der kooplieden, en de sluikhandel vermeerdert dezelve nog daarenboven. De Romein drinkt veel, wordt moeijelijk dronken, verdraagt de zwaarste wijnen en geeft de voorkeur aan die, welke eenen zoeten nasmaak hebben. Wanneer het hoofd warm wordt wordt er gevochten, en de dolk spreekt alsdan rol. *Leo XII* wilde de wijnhuizen sluiten; de geheele Pauselijke magt leed op deze onderneming schipbreuk; hij had bevolen, dat de wijnkoopers het glas of de maat door een klein hekje, dat op de straat uitkwam, moesten aanreiken. Het klein hekje kon niet baten. De drinkers lieten tafels en worst in de straten brengen, en vermoordden er zich gelijk voorheen. De heropening der wijnhuizen, welke onder *Pius VIII* plaats had, werd met algemeen genoegen vernomen. Van waar dan de goede naam van matigheid, die de Romein geniet, en de overtuiging, waarin hij zelf is, dat de Duitscher en den Engelschman dronkaards zijn? Omdat de volken van het Noorden moeijelijker de hoofdige wijnen verdragen waaraan de Romeinen gewoon zijn, en tot drie flesschen toe kunnen gebruiken, zonder zich een roes te drinken.

Zelden wordt de wijn langer dan een jaar bewaard. Men bewaard dezelve in zeer dunne vaatjes, welke het gouvernement zich heeft voorbehouden uitsluitend te fabriceren, en zeer duur verkoopt.

Zoo de groothandel er onbekend is, vermeerdert zich de klein-handel in het oneindige. Gaat des Woensdags over het plein *Naove*, het gelijkt eenen toren van Babel, waarvan het verward geschreeuw verdoovend is. Hier biedt een Jood huisraad te koop aan, daar wandelt een reizend koopman met zijne pleister-beeldjes rond. Op kruiwagens vindt men limonade, ooft en dat verder glas, galanterie-waren, schoenen en mutsen, nog verder gedroogde erwten, schoensmeer en rozijnen. Nevens *Pasquino* vindt men magazijnen van die grooten gespen, waarmede de boeren hunne schoenen versieren. Het plein *d'Espagna*, de straten *Condote* en *delle Croce* zijn door prenten- en mozaikwinkels bezet, welke meest door de vreemdelingen worden bezocht. Tusschen het *Navone* en de brug *St. Angelo* bevinden zich zeer wel beklante rozenkrans-winkels. De handel in antieke medailles van 1835, en in fragmenten van antieke beelden, welke tot koopers goede Engelsche oudheidkenners vinden, heeft tot middelpunt de werkplaatsen van eenige beeldhouwers in de nabijheid der brug *St. Angelo*, en der makelaars ervolle cicerones. Het blijkt ten slotte uit alles hetgeen hier, dat de rozenkransen, mozaiken, valsche oudheden, en de herinneringen, welke in de grafkelders van de hoofdkerken worden bewaard, de eenige artikelen van uitvoer zijn, waaraan het hedendaagsche Rome het grootste gedeelte der winsten van haren handel verschuldigd is.

Te Parijs en te Londen zijn de nieuwe boeken een voorwerp van groote speculatie; Rome kent alleen den handel der oude boeken. Dezelfde boekverkoopers, die weinig winnen, houden de enkele deelen, waarvan zij zich kunnen ontdoen, op eenen buitengewoon hoogen prijs. De schrijvers die zijne werken verlangt gedrukt te zien, draagt de kosten der uitgave, en om lezers te vinden, deelt hij present-exemplaren aan zijne vrienden uit. De uitgaven welke alzoo door den schrijver zelven worden bezorgd, zijn zeer schoon; het papier is wel gekozen, de letters niet verdeeld, in één woord, er ontbreekt niets aan dan koopers en lezers. Men moet in Rome niet zoeken, wat naar eene periodieke letterkunde gelijkt; hiervan bestaat niets dan archeologische of geneeskundige onderzoeken. Eenige handelaars in oude boeken, van het plein *Navone* en van het *Corso*, bieden den geleerden vereenigingspunten aan; de tafels zijn met oude uitmuntende boeken voorzien, waarvan de sterke, schitterende en wel bewaarde banden de bijzondere zorg verraden, welke men voor dezelve gehad heeft; de catalogus beschrijft derzelver waarde, en duidt dan zeer hoogen prijs aan, welke de eigenaar daarvoor verlangt. Bijna dagelijks, tegen twaalf uren, vindt men daar eene vergadering van Engelsche liefhebbers en van eenige Duitsche kunstenaars, die op zwart of paars lederen kussens gezeten, de kostbare werken bezigtigen, wier aankoop tot zeer hooge prijzen naauwelijks den boekverkooper schadeloos stelt voor het verlies, hem door de lange bewaring derzelve veroorzaakt.

168ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

VIJFDE KLASSE.

7de Trekking : N°. 16650, een prijs van 1000 guld.
8ste — N°. 9607, » premie » 2500 »

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (7 Julij) waren genoteerd: Werkel. Schuld $2\frac{1}{2}$ pCt. $56\frac{3}{4}$; dito 5 pCt. $102\frac{3}{4}$; Kansbill. $24\frac{1}{4}$; Amortisatie-Sijndik. $4\frac{1}{2}$ pCt. $98\frac{3}{8}$; dito $3\frac{1}{2}$ pCt. $81\frac{1}{2}$; Ardoins 2.85, ... Russ. 18 ..., Metalis $101\frac{3}{4}$; Bras. $86\frac{1}{2}$; Colum b. $21\frac{1}{2}$; Per. $18\frac{1}{2}$ Rek. bij Gooiken $97\frac{1}{4}$.

*** Allen, welke iets te vorderen hebben van CORNELIS SNELLE, Koopman en Kleedermaker, wonende te Geertruidenberg, worden verzocht, daarvan, bij gefrankeerde brieven of in persoon, opgave te doen, aan den Heer MARTINUS MAAS, openbaar Onderwijzer te Waspik, en zulks vóór of op den vijftienden Julij aanstaande.

168ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

Aan het Loterij-Kantoor van P. GOUDSMIT alhier, is in de thans trekkende VIJFDE KLASSE, op de *Zesde Lijst* getrokken de KAPITALE PRIJS van

VIJFTIG DUIZEND GULDENS;
Op N°. 20787.

Devies: *Dees Centen*
Vullen de Kasten.

Oud-Beyerland, 6 Julij 1836.

VOOR HET RIJK.

AMORTISATIE-SYNDICAAT.

ADMINISTRATIE DER DOMEINEN, WEGEN, WATEREN, ENZ.

EERSTE RESSORT. PROVINCIE NOORD-BRABANT. ARRONDISSEMENT BREDA.

Publieke Aanbesteding van
REPARATIEN EN VERNIEUWINGEN
AAN DE DOMINIALE
BOUWHOEVEN EN GEBOUWEN.

De AGENT van het Domein te Breda, zal, op Woensdag den 20sten Julij 1836, 's morgens ten tien ure, ten huize en herberge van JAN VAN ALPHEN, in *den Zandberg*, onder Terheijden, ten overstaan van den Notaris JACOB VAN NAERSSEN, residerende te Breda, publiek aan de minstinschrijvende Aanbesteden:

Het doen van *REPARATIEN en VERNIEUWINGEN*, aan de DOMINIALE GEBOUWEN, in het Ressort van genoemd Agentschap, met de LEVERANTIE der daartoe benoodigde MATERIALEN, en zulks in *twee* afzonderlijke Perceelen

TE WETEN:

Eerste Perceel. Het Plantaadjemeestershuis in het Liesbosch, de Boschwachterswoning aldaar en de Hoeve bij hetzelve; de Hoeve in het Hout en op Effen; het Plantaadjemeestershuis in het Mastbosch, alle onder 's Princenhage; de Hoeve op het Speelhuis, in den Polder van Belcrum, onder Teteringen; de Gasthoeve of Rozenhof te Breda, en eenig Muurwerk aan het park *het Kalkenberg* aldaar.

Tweede Perceel. Het Plantaadjemeestershuis in het Ulvenhoutsbosch; de Hoeven van Ulvenhout en Bouvigne onder Ginneken; de Hoeve van Heilten onder Gilze; de Steenen Wind-Koren-Molen en Molenaarswoning te Zundert-Rijsbergen, en de Commanderie Hoeve *Ter Brugge* onder Alphen.

Het Bestek en de Konditien van Aanbesteding liggen ter lezing ten het Kantoor van AGENTSCHAP, ten huize van de Herberg van JAN VAN ALPHEN, in *den Zandberg* voornoemd; mitsgaders ten kantore van den Notaris ... bij ... Opzigter J. ... te Terheyden, en bij A. K. ... te Breda, de bedoelde teekeningen ... bekomen.

Breda, den 5. Julij 1836.

De Agent voornoemd,
M. SMITS.

UIT DE HAND TE KOOP:

Een kompleet gaande Werk van eenen PAARDEN-OLIJMOLEN, met DRIE EXTRA GROOTE *met lood beklede* OLIJBAKKEN, KOPEREN OLIJSEKKENS, SCHEPPERS en verder alles wat tot EENE WELUITGERUSTE FABRIEK behoort; zijnde zeer gemakkelijk te weten te vernemen.

Te bevragen bij H. DE DEMMERS, ... 2e, te Rotterdam in den ..., F. Nº. 185. Brieven *franco*.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.